

نظریه‌ی جنگ در عصر سیستم‌های

فرماندهی - کنترل

مؤلف:

محمد علی شکوهیان راد

ارتش جمهوری اسلامی ایران

مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

تهران - زمستان ۱۳۹۷

سرنامه	شکوهیان‌راد، محمدعلی، ۱۳۶۹-
عنوان و نام پدیدآور	نظریه‌ی جنگ در عصر سیستم‌های فرماندهی-کنترل/
موضوع	مؤلف محمدعلی شکوهیان‌راد؛ ویراستار سجاد افشار.
مشخصات نشر	تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۶-۲۷-۷:
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	جنگ
موضوعی	فرماندهی
شناسه‌ی ژورنال	مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی
رده‌بندی ده‌گانه	۱۳۹۷ ن ۸۶ ش ۲۱/۲ U
رده‌بندی ویبی	۳۵۵.۲:
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۱۹۱۷۵

نام کتاب: نظریه‌ی جنگ در عصر سیستم‌های فرماندهی - کنترل

مؤلف: محمد علی شکوهیان‌راد

ویراستار: سجاد افشار

نوبت چاپ: اول

طراح جلد: نسرین اختیارپور

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی

نشانی: تهران- لویزان - بزرگراه ارتش - روبروی سازمان جنگل‌ها و مراتع - مرکز آموزشی و پژوهشی شهید

سپهبد صیاد شیرازی. صندوق پستی: ۳۶۹۴-۱۶۷۶۵- تلفن مرکز عرضه محصولات فرهنگی: ۲۲۴۵۰۷۲۸

حق چاپ برای مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهبد صیاد شیرازی محفوظ می‌باشد.

عنوان	شماره صفحه
پیش‌گفتار.....	۱
بخش یکم.....	۵
کلیات.....	۷
فصل یک: فلسفه‌ی نظریه‌ی جنگ.....	۸
بررسی مفاهیم.....	۸
قدرت و جنگ.....	۹
War و Power.....	۱۰
نظریه‌ی جنگ.....	۱۱
نمونه‌هایی از نظریه‌ی جنگ.....	۱۶
یک) جنگ جهانی دوم.....	۱۶
دو) جنگ جهانی سوم: جنگ سرد.....	۱۹
سه) جنگ خلیج فارس: عملیات طوفان صحرا.....	۱۹
چهار) اشغال عراق توسط آمریکا، سال ۲۰۰۳ میلادی.....	۲۰
فصل دو: آثار نظریه‌ی جنگ بر دیگر مؤلفه‌های صحنه‌ی جنگ.....	۲۲
شناخت صحنه‌ی جنگ.....	۲۲

- الف) از حیث زمان..... ۲۲
- ب) از حیث مؤلفه های سازنده..... ۲۳
- یک) طرفین جنگ..... ۲۳
- دو) محیط جنگ..... ۲۳
۱. ماهیت محیط جنگ..... ۲۵
۲. محدوده ی محیط جنگ..... ۲۶
۳. عناصر ساکن محیط جنگ..... ۲۶
۴. عناصر پویای محیط جنگ..... ۲۷
- حالت های محیط جنگ از حیث میزان اثرات اطلاعاتی..... ۲۷
- الف) سطح Field..... ۲۸
- ب) سطح Location..... ۲۸
- پ) سطح Area..... ۲۹
- ت) سطح Space..... ۲۹
- سه) راهبردهای جنگ..... ۳۰
- ریشه شناسی واژه ی راهبرد..... ۳۰
- نقش و تاثیر جهان بینی بر طرح ریزی راهبردی..... ۳۱
- یک) راهبردهای نظامی در جهان بینی توحیدی..... ۳۱

- ۳۴.....(دو) راهبردهای نظامی در جهان‌بینی غیرتوحیدی
- ۳۵.....سطوح و کلاس‌های راهبرد نظامی
- ۳۶.....سطوح راهبرد نظامی
- ۳۷.....کلاس‌های راهبرد نظامی
- ۳۸.....(چهار) تجهیزات و تسلیحات جنگ
- ۴۰.....(پنج) نظریه جنگ
- ۴۲.....فصل سوم: انزال در سیستم‌های فرماندهی - کنترل، مبنای نظریه‌ی نوین جنگ
- ۴۲.....جنگ فرماندهی - کنترل مبنای جنگ‌های آینده
- ۴۴.....سیستم‌های فرماندهی - کنترل
- ۴۶.....تأثیر نظریه‌ی نوین جنگ بر صحنه جنگ‌های آینده
- ۴۶.....الف) نظریه‌ی جنگ
- ۴۷.....ب) محیط جنگ
- ۵۱.....پ) طرفین جنگ
- ۵۱.....ت) راهبردهای جنگ
- ۵۲.....اختلال در پرتاب: راهبرد آمریکا در جنگ فرماندهی - کنترل
- ۵۷.....ث) تجهیزات جنگ
- ۵۸.....فصل چهارم: دانش سایبرنتیک، مبنای طرح‌ریزی نظریه‌ی جنگ فرماندهی - کنترل

۵۸.....	Cybernetic ریشه و معنانشناسی واژه‌ی
۵۹.....	ماهیت شناسی: سایبرنتیک، علم کنترل
۶۰.....	آثار راهبردی دانش سایبرنتیک بر حوزه‌ی دفاع و امنیت
۶۰.....	الف) سیستم‌های فرماندهی - کنترل، محصول دانش سایبرنتیک
۶۱.....	تأمین امنیت سیستم‌های فرماندهی - کنترل، یک ضرورت راهبردی
۶۳.....	ب) آثار راهبردی دانش سایبرنتیک بر ژئوپلیتیک
۶۴.....	ماهیت دانش ژئوپلیتیک
۶۵.....	ریشه شناسی و معنانشناسی Geo
۶۵.....	محوریت Cyber به جای Geo، در ماسک قدرت
۶۹.....	فصل پنجم: آثار محوریت فضا به عنوان محیط جنگ بر دانش ژئوپلیتیک
۷۰.....	سیر تحولات مفهوم سرزمین قلب
۷۰.....	فردریش راتزل
۷۱.....	هالفورد مکیندر
۷۲.....	کارل هاوس هوفر
۷۳.....	نیکولاس اسپایکمن
۷۴.....	تغییر بنیادین سرزمین قلب بر اثر محوریت فضا در جنگ‌های آینده
۸۱.....	بخش دوم

- ۸۳..... کلیات
- ۸۴..... فصل ششم: نیروهای فضایی، راهبرد آمریکا در جنگ فضایی
- ۸۴..... اطلاعات سازمانی و ساختاری نیروی فضایی آمریکا
- ۸۴..... الف) پیشینه
- ۸۵..... ب) وظایف
- ۸۷..... پ) تغییرات ساختاری
- ۸۷..... جایگاه سازمانی در مجموعه مشاوران ریاست جمهوری
- ۸۸..... جایگاه سازمانی در شورای امنیت ملی آمریکا
- ۸۸..... جایگاه سازمانی در جامعه علمی و اطلاعاتی آمریکا
- ۹۰..... ساختار سازمانی نیروی فضایی آمریکا
- ۹۱..... ت) فرمانده
- ۹۲..... چگونگی تأمین راهبردهای نوین نظامی آمریکا توسط نیروی فضایی
- ۹۲..... الف) عدم توانایی نیروی هوایی آمریکا در فرماندهی فضایی
- ۹۴..... ب) نیاز به حفظ جایگاه آمریکا در لبه‌ی فن‌شناسی و عملیات‌های فضایی
- ۹۷..... پ) اقدام متقابل در فضا علیه چین و روسیه
- ۹۹..... ت) جنگ فرماندهی - کنترل: الگوی غالب در جنگ‌های آینده
- ۱۰۰..... ث) تأمین امنیت سیستم‌های فرماندهی - کنترل و زیرساخت‌های حساس

- تسلیمات و تجهیزات آمریکا برای جنگ فضایی..... ۱۰۱
- یک) ابزار تحلیل فضا به منظور پدافند..... ۱۰۲
- دو) سیستم فضایی راون..... ۱۰۲
- فصل هفتم: اندیشه‌ی راهبردی و اقدامات چین و روسیه در جنگ فضایی..... ۱۰۴
- آمادگی چین: برای جنگ فضایی از طریق تشکیل نیروی پشتیبانی راهبردی..... ۱۰۴
- ساختار سازمانی نیروی پشتیبانی راهبردی..... ۱۰۶
- جایگاه جنگ فضایی در اسناد فرادستی چین..... ۱۰۷
- تسلیمات و تجهیزات چین برای جنگ فضایی..... ۱۰۸
- جهانبینی متفاوت روسیه در تشکیل نیروی فضایی..... ۱۰۹
- پیشینه..... ۱۱۰
- جایگاه و ساختار..... ۱۱۱
- تسلیمات و تجهیزات روسیه در جنگ فضایی..... ۱۱۲
- فصل هشتم: توانمندی‌های بریتانیا و رژیم صهیونیستی در جنگ فضایی..... ۱۱۴
- جایگاه جنگ فضایی در تفکر راهبردی بریتانیا..... ۱۱۴
- فرماندهی هوایی نیروی هوایی سلطنتی و جنگ فضایی..... ۱۱۴
- جنگ فضایی در اسناد راهبردی بریتانیا..... ۱۱۵
- چشم‌انداز..... ۱۱۶

مأموریت.....	۱۱۶
راهبرد.....	۱۱۶
همکاری‌های بین‌المللی، محور اتکای راهبردی بریتانیا.....	۱۱۷
رژیم صهیونیستی.....	۱۲۰
آژانس فضایی اسرائیل.....	۱۲۰
فن‌شناسی و صنعت فضایی، ثقل راهبردی رژیم صهیونیستی در حوزه‌ی فضا.....	۱۲۱
متولیان صنعت فضایی در رژیم صهیونیستی.....	۱۲۲
تسلیمات رژیم صهیونیستی در جنگ فضایی.....	۱۲۳
بخش سوم.....	۱۲۵
کلیات.....	۱۲۷
فصل نهم: فرصت‌ها و تهدیدات راهبردی جنگ فرماندهی - کنترل برای ایران.....	۱۲۸
الف) فرصت‌های راهبردی جنگ فرماندهی - کنترل برای ایران.....	۱۲۸
وابستگی شدید دشمن به سیستم‌های فرماندهی - کنترل.....	۱۲۹
آرایش سیستم‌های فرماندهی - کنترل ایران بر اساس منطق ارتباط تعداد.....	۱۳۰
ب) تهدیدات راهبردی جنگ فرماندهی - کنترل علیه ایران.....	۱۳۱
محدودیت زمان برای کسب قدرت در حوزه‌ی فضا.....	۱۳۲
فصل دهم: سناریوی احتمالی جنگ فرماندهی - کنترل میان ایران و جبهه‌ی متخاصم.....	۱۳۴

- بخش‌های اصلی سناریو..... ۱۳۴
- بازیگران اصلی زیرمجموعه‌ی هر کشور..... ۱۳۴
- یک (آمریکا)..... ۱۳۴
- دو (رژیم صهیونیستی)..... ۱۳۵
- سه (جمهوری اسلامی ایران)..... ۱۳۵
- آغاز حمله..... ۱۳۵
- اثر زمان بر شدت حملات..... ۱۳۶
- فاز اول: حمله به بخش‌های غیر نظامی..... ۱۳۶
- سیستم‌های فرماندهی - کنترل در کشور ای پیشرفته..... ۱۳۶
- راهبرد آمریکا در حمله به سیستم‌های فرماندهی - کنترل غیر نظامی..... ۱۳۷
- تذکر..... ۱۳۸
- راهبرد رژیم صهیونیستی در حمله به سیستم‌های فرماندهی - کنترل غیر نظامی..... ۱۳۸
- راهبرد ایران در حمله به سیستم‌های فرماندهی - کنترل دشمن..... ۱۳۸
- تشدید و تعمیق حملات سایبری به زیرساخت‌های غیر نظامی..... ۱۳۹
- حمله به سیستم‌های فرماندهی - کنترل بخش‌های نظامی..... ۱۴۰
- کلام آخر..... ۱۴۲
- منابع و مأخذ..... ۱۴۳

پیش گفتار

«امروز برای نظامیان - در هر سطحی که هستند - کسب معلومات و دانش نظامی و هر آنچه که به این دانش مربوط می شود، جزء فرایض است...»^۱ «فرمانده معظم کل فوا امام خامنه‌ای مدظله العالی» یکی از پدیده‌هایی که در مطالعات تاریخی همواره با بشر دیده می شود، جنگ است. پدیده‌ی جنگ، فارغ از علل و اهداف وقوع آن، با رشد دانش، فن شناسی^۲ و فزونی تجربیات؛ تحولات بسیاری داشته و می توان با یقین اذعان داشت که این روند در آینده نیز استمرار خواهد یافت.

در بیان ساده، جنگ حاصل برخورد و شکل گیری منازعه میان دو قدرت است که منافع شان بر ضرر دیگری تعریف شده است. لذا از طریق اقدام به جنگ، هر قدرت تلاش می کند که خواسته و ارادی خود را به طرف مقابل تحمیل نماید. بنیان جنگ که همان تحمیل اراده بر دیگری است، در طول تاریخ همواره ثابت بوده و آنچه تغییرات بسیاری را پشت سر گذاشته، شیوه های ورود اجاز برای پیروزی در جنگ است. تفاوت در سبک و روش های نظامی میان ملت ها به تبیین و تدوین دکترین^۳، راهبرد^۴، تاکتیک^۵ و نهایتاً تکنیک های^۶ نظامی گوناگون ختم می گردد؛ با این صورت که تفاوت های اصولی حاصل مغایرت میان دکترین ها، تفاوت های کلان در روش ها، جنگ برخاسته از اختلاف در

۱. بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان و کارکنان نیروی زمینی، اردیبهشت ۱۳۷۲/مهر ۱۳۷۲

۲. فن شناسی، ترجمه ی صحیح و علمی برای واژه ی تکنولوژی (Technology) است. هر چند واژه ی «فناوری» به عنوان معادل تکنولوژی معرفی شده است اما از آن جهت قابل استفاده و استناد نیست که پسوند -logy بر حوزه ی شناخت و معرفت مفهوم پیش از خود تأکید دارد. در زبان فارسی نیز برای ترجمه ی دیگر واژگان انگلیسی که در آنها پسوند -logy به کار رفته است از معادل فارسی -شناسی استفاده می شود. برای مثال Psychology به روان شناسی و Methodology به روش شناسی ترجمه گردیده. بنابر توضیحات ارائه شده، در متن کتاب حاضر، واژه ی فن شناسی جهت اشاره به تکنولوژی برگزیده شده است.

3. Doctrine
4. Strategy
5. Tactic
6. Technique

راهبردها، مغایرت‌های مشهود در مدیریت بخش‌های میدان نبرد در نتیجه‌ی اختلاف تاکتیک‌ها و نهایتاً تفاوت در شیوه‌های رزمی از سوی هر رزمنده حاصل از تفاوت در تکنیک‌های نظامی میان ملت‌ها است.

دکترین، راهبرد، تاکتیک و تکنیک‌های نظامی هر کشور علاوه بر تأثیرپذیری از عقاید، باورها و فرهنگ غالب آن ملت؛ تحت تأثیر شرایط جهانی نیز می‌باشند. به عبارت دیگر دانش نظامی در هر ملتی علاوه بر آنکه به مرور زمان تکامل می‌یابد، با رشد و ارتقاء فن‌شناسی‌ها، امنیتی و دفاعی و آثار آن بر دانش نظامی دیگر کشورها خصوصاً رقباً و دشمنان، نیز دست‌خوش تغییر و تحول می‌گردد.

در مطالعاتی که برای فهم روند تغییرات و تکامل فرآیند دکترین‌های نظامی انجام شده، مشخص گردید که در هر عصر، فارغ از تفاوت‌های موجود میان دکترین‌ها و راهبردهای نظامی ملت‌ها، آن عصر، شکل جنگ به دلیل اثرپذیری از میزان پیشرفت فن‌شناسی، پیرو قواعد و چهارچوب مشخصی است که تمامی جنگ‌های آن عصر بر اساس این چهارچوب طرح‌ریزی و اجرا می‌شوند. نظر بر این است که در کتاب حاضر این چهارچوب مهم را که اصلی‌ترین عامل تعیین‌کننده‌ی نوع و سبک جنگ در هر برهه‌ی زمانی است «نظریه‌ی جنگ» بنامیم. شایان ذکر است نظریه‌ی جنگ منحصر به حوزه‌ی قدرت سخت و نظامی نیست بلکه جنگ‌های نرم و نرم نیز در هر عصری از نظریه‌ی جنگ خاص خود برخوردار هستند. برای مثال سرک‌ها و رهای عضو ناتو و بعضی دیگر از کشورهای جهان جهت طرح‌ریزی جنگ نرم از نظریه‌ی قدرت نرم جوزف نای^۱ استفاده می‌کنند.

فهم دقیق نظریه‌ی جنگ از منظر علمی و عملی و همچنین میزان استلزامی رقباً و دشمنان به آن در میدان نبرد، یکی از شروط اساسی جهت کسب برتری و پیروزی است. از سوی دیگر شرایط امروز جهان از حیث فن‌شناسی‌های نظامی و طرح‌ریزی‌های راهبردی به گونه‌ای است که انتظار می‌رود در آینده‌ی نزدیک، نظریه‌ی جنگ و به تبع آن تمامی مؤلفه‌های اصلی جنگ سخت تغییر نموده و بازطراحی شود. مبنای نظریه‌ی نوین جنگ

1. Joseph Nye

«اخلال در سیستم‌های فرماندهی - کنترل» است و محرز شده که این تغییر بزرگ ابتناء بر اصالت یافتن فضای بیرونی زمین^۱ به‌عنوان محل جنگ‌های آتی و محوریت دانش سایبرنتیک^۲ به‌عنوان دانش اصلی طرح‌ریزی جنگ دارد. ذات این تغییر مهم نیز از آنجا حاصل شده که در منظومه‌ی اندیشه‌ی راهبردی غرب، دانش سایبرنتیک به‌عنوان یک جهان‌بینی تلقی می‌شود و اینگونه نیست که صرفاً به‌عنوان شکلی از جنگ مطرح باشد. لذا انتظار بر این است نظریه‌ی جنگ نوین که بر مبنای سیستم‌های فرماندهی - کنترل طراحی شده، در دهه‌های آینده نیز اعتبار خود را حفظ کند و نسخه‌های آتی نظریات جنگ، ضمن پیمایش سیر تکاملی، اصالت خود را از دانش سایبرنتیک و سیستم‌های فرماندهی - کنترل کسب نمایند. بنابرین از منظر آینده‌شناسی، قرن بیست و یکم میلادی، قرن سیستم‌های فرماندهی - کنترل خواهد بود.

همچنین بررسی‌های اساسانه حاکی از آن است که گسترش محل جنگ‌های نظامی به فضا، اتکا بر دانش سایبرنتیک در علوم نظامی داشته و در واقع ظهور و بروز جدیدی از به‌کارگیری این دانش در نیازات قدرت سخت است. در همین راستا اقداماتی از سوی قدرت‌های نظامی شاخص مانند آمریکا، روسیه، چین، بریتانیا و رژیم صهیونیستی انجام گرفته است که جای تأمل و بررسی دارد. به‌طور ویژه این مهم برای جمهوری اسلامی ایران که هدف دشمنی‌های مکرر است از سمیه ویژه برخوردار می‌باشد چرا که اگر برای شناخت و تسلط کامل بر نظریه‌ی جدید جنگ، مطالعات و تحلیل‌های تخصصی به انجام نرسد، در آینده سبب وقوع غافلگیری راهبردی خواهد شد.

بر اساس اسناد اطلاعاتی و تحلیلی موجود، کاملاً واضح و قابل پیش‌بینی است که بزرگترین رخدادهای امنیتی جهان در قرن حاضر، ماهیت سایبرنتیک خواهند داشت. به‌عبارت دیگر اگر قرار باشد غرب، سناریوهای امنیتی مشابه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ طراحی نماید، تسلیحاتی مانند استاکس‌نت را به‌سمت خود هدف خواهد گرفت. در سمت مقابل اگر بخواهد اوج توسعه‌ی تسلیحات نظامی خود را به رخ جهان بکشد، به‌جای حمله‌ی اتمی به هیروشیما و ناگازاکی، از پیچیده‌ترین تسلیحات سایبری استفاده خواهد نمود.

-
1. Outer Space
 2. Cybernetic